

Constataările unui membru al juriului

Prima constatare : ansamblurile de amatori se pot ridica la un nivel artistic înalt și sînt uneori în stare să concureze spectacolele cu aceeași piesă ale teatrelor profesionale, dacă nu în toate detaliile, atunci cel puțin ca ritm, nerv și consonanță dramatică. Așa s-a întîmplat cu piesele *Liturghia de la miezul nopții* (Casa de cultură „1 Mai“), *Băieții veseli* (Consiliul Superior al Agriculturii), *Un strugure în soare* (M.M.C.M.) și altele.

A doua constatare : echipele de amatori produc vîrfuri actoricești care se ridică la un nivel de trăire și o expresie artistică surprinzătoare. La baza calității lor artistice stau sinceritatea, ingenuitatea, și de aceea, poate, nu ar fi cazul să se profesionalizeze, cum se exprima cu nostalgie cineva („Și oamenii aceștia nu sînt actori !?“)

A treia constatare : creații actoricești memorabile au realizat oameni care *pășesc pentru prima dată pe scenă*, și care s-au impus imediat, de la primele replici, identificîndu-se deplin cu personajul, ceea ce denotă vocație artistică evidentă și demonstrează cît de inepuizabil e zăcămintul talentelor populare.

A patra constatare : unii artiști populari au ajuns populari pentru *continuitatea* cu care joacă de ani de zile în aceleași echipe de amatori, rămînînd în producție și neîncercînd s-o zbughească spre zonele publicitare ale activității culturale.

A cincea constatare : unii actori amatori creează tipuri de actori care, departe de a imita un actor consacrat, viu sau defunct, de „a face ca cineva“, devin ei înșiși prototip, încît la un moment dat te întrebî de ce nu ai și în teatrul profesionist un actor de aceeași conformație.

A șasea constatare : artiștii amatori sînt capabili să dea un relief nou unor piese prăfuite sau să valorifice piese care nu s-au jucat. Ei izbutesc, printr-o tensiune susținută, să salveze texte sau să triumfe în ciuda textelor. Am văzut echipe care au strălucit prin omogenitate, încît a fost literalmente imposibil să remarci pe vreunul din interpreți și să-i lași pe ceilalți la o parte, nici unul nefiind vîrf sau cap de afiș, dar cu toții împreună făcînd o echipă remarcabilă (Casa de cultură „16 Februarie“). E greu de descris ce bine s-au mișcat unii interpreți în unele piese care la lectură sau la simplă audiere dau durere de cap !

Scenă din „Un strugure în soare“ de Lorraine Hansberry, prezentată de echipa de teatru a Ministerului Metalurgiei și Construcțiilor de Mașini

Scenă din „Peste 20 de ani“ de M. Svetlov, prezentată de echipa de teatru a Casei de cultură a raionului 16 Februarie

Scenă din „Băieții veseli“ de H. Nicolaide, prezentată de echipa de teatru a Consiliului Superior al Agriculturii

A șaptea constatare : unele spectacole dintre cele care „au căzut” (adică n-au fost evidențiate) mi-au lăsat un gust aparte pentru patosul lor tineresc sau pentru frăgezimea lor. Spectacole nelegate regizoral, fără mari merite artistice, au gilgii totuși, în stîngăcia lor, de o anumită tinerețe, care îți determină certitudinea că, încăpînd pe alte mâini, și uneori pe alt text, colectivele vor face lucruri minunate.

A opta constatare : s-a muncit uneori eroid, în condiții mai puțin favorabile, cu responsabili și activiști culturali nu totdeauna zeloși sau bine orientați. Trebuie analizate, o dată cu reușita, și efortul depus, învingerea coeficientului de frecare, a rezistenței la efortul artistic, a inerției (acolo unde au fost).

A noua constatare : artiștii amatori sînt foarte maleabili, neavînd mari prejudecăți sau reminiscențe artistice. O indicație bună poate să facă mult. Am văzut un actor schimbînd linia rolului între două repetiții și izbutind în concurs să realizeze un lucru de reținut.

A zecea constatare : echipele de amatori se îndreaptă de predilecție (cel puțin în București) spre piesele în mai multe acte, care pun probleme mai ascuțite de regie, dar dau posibilitatea unei desfășurări mai ample, deci mai variate, a actorilor. Este adevărat că nici nu prea avem piese într-un act, dar ele nici nu se prea cultivă de către amatorii din Capitală. E un fapt. Orice echipă care se respectă alcargă după o piesă din repertoriul mare. Se întîmplă însă că nu toate echipele bucureștene au posibilități largi. Dar, cum firesc se simte concurată de o formație care joacă piese în trei acte, rîvna de a străluci în competiție le împinge pe unele să ciuntească piese în trei acte, făcînd din ele versiuni prăscurtate pentru amatori. Rezultatul este deficitar, așa cum s-a văzut. Mai bine o piesă într-un act strălucit jucată, decît ajustări aventuroase.

A unsprezecea constatare : Festivalul a impus numele unor regizori și instructori care, fie că fac muncă plătită, fie că fac muncă obștească, au pus o cotă remarcabilă de talent în acțiunea lor. Cine cunoaște munca teatrală cu amatorii știe că de cele mai multe ori instructorul respectiv este și animatorul principal al echipei, și că de el depinde cîtodată nu numai calitatea echipei dar și existența ei, gradul ei de mobilizare, entuziasmul ei. Unele spectacole din Festival ar fi fost, după părerea mea, pur și simplu de neconceput fără *electrizarea* de către instructor a întregii echipe. Amatorii nu vin la repetiție ca actorii profesioniști, pentru ci activitatea teatrală intră în concurență cu distracția orelor libere, cu treburi gospodărești sau, cum este situația la căminele culturale din comunele limitrofe, cu oboseala muncii prelungite la cîmp. Fără un animator zelul lor suferă fluctuații, ca toate diletantismele. Trebuie să fie cineva foarte bine înzestrat pentru a reuși să-i țină mereu la temperatură înaltă, să-i facă să-și lase alte ocupații și să vină pe scenă, ba să mai aducă uneori și recuzită de acasă. Trebuie scris un poem pentru instructorii de teatru — pentru cei voluntari în primul rînd. Tot așa și pentru scenograful sufletești, sonorizatorii și adjuvanții tehnici, care nici măcar nu apar la aplauze.

A douăsprezecea constatare : repertoriul special pentru amatori trebuie îmbogățit neapărat. Dar mai poți ști ce înseamnă „repertoriu special pentru amatori”? Să scriem teatru bun, vor ști ei ce să aleagă. Altfel ajung la Shakespeare.

A treisprezecea constatare : amplexarea mișcării de teatru de amatori constituie o glorie a politicii noastre culturale.